

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 24 mars 1927 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående ändring i visst syfte av 8 § i lagen angående köttbesiktning och slakthus.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 242, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Andersson* i Grimbo hemställt, att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета förslag till ändrad lydelse av 8 § i lagen angående köttbesiktning och slakthus av den 10 oktober 1913 i syfte, att Konungens befallningshavande har att utse ett allmänt ombud att såsom revisor deltaga i granskning av räkenskaper, som beröra köttbesiktning och slakthus, och att det bestämmes, att särskilda räkenskaper skola föras för var och en av dessa grenar.

Till stöd för berörda hemställan har motionären anfört följande:

I 8 § av lagen angående köttbesiktning och slakthus av den 10 oktober 1913 sägs bland annat att samhälle äger uppbära avgifter enligt taxa, som, sedan Konungens befallningshavande efter hörande av hälsovårdsnämnd eller den särskilda myndighet, varunder slakthusets förvaltning är ställd, därtill uppgjort förslag, av Konungen fastställes för ett år i sänder.

Vidare sägs: I denna taxa må avgifterna ej sättas högre, än som kan anses erforderligt till betäckande av samhällets kostnader för köttets besiktning och sådan behandling, som förmåles i särskilda paragrafer av samma lag. I lagen sägs sålunda, att taxan ej må sättas högre, än som motsvarar samhällets kostnader. Det gäller alltså att få dessa kostnader dels riktigt konstaterade, dels ock rätt fördelade mellan vad som belöper sig på köttbesiktning och vad som belöper sig på slakthus. Det brukar nämligen vara så, att där slakthus finnes, räkenskaperna för detta föras gemensamt med räkenskaperna för köttbesiktningensbyrå. När Konungens befallningshavande för avgivande av förslag till taxa hör hälsovårdsnämnd eller den särskilda myndighet, varunder slakthusets förvaltning är ställd, torde regel vara, att Konungens befallningshavande får en bokslutstablå, som utvisar de kostnader, som påförts köttbesiktningen och slakthuset. I regel torde Konungens befallningshavande icke vara i tillfälle att underkasta denna sådan granskning, att det kan konstateras, huruvida de kostnader, som överhuvud taget påförts köttbesiktningen och slakthuset, äro berättigade. Det kan exempelvis tänkas, att samhälle tillhandahåller viss mark eller vissa lokaler för verksamheten och för sådana myndigheter debiterar sådana belopp, att taxorna i viss mån komma att utgöra en beskattning.

Vidare har man frågan om fördelningen av kostnaderna mellan köttbesiktningen och kostnaderna för slakthus. Det är ägnat att förvåna, att taxorna

för enbart besiktning av djurkropp vid besiktningsbyrå och taxorna vid slakthusen i regel äro lika, detta fastän vid slakthuset förutom driftkostnaderna skall påföras 5 procent av slakthusets anläggningskostnad. Man har svårt att värja sig för tanken, att det vid bokföringen påføres köttbesiktningen belopp, som rätteligen hemmahöra å slakthusets konto, och att samhällen på denna väg beskatta allmänheten för slakthuskostnaderna, oavsett om samma allmänhet använder slakthuset eller icke. För att få klarhet i detta fall borde bestämmas, att slakthus och köttbesiktningsbyrås räkenskaper alltid skola föras var för sig.

Med nuvarande bestämmelser, att kostnaderna få betalas av dem, som tillföra djur och djurkroppar, saknas intresse för ekonomisering av det hela.

Det är sålunda tvenne frågor, som borde lösas i ett sammanhang, nämligen dels att samhälle icke påför köttbesiktning och slakthus mera kostnader, än som verkligen äro hänförliga härtill, samt att kostnaderna rättvist fördelas mellan köttbesiktning och slakthus, dels ock att sådan ändring göres i nu gällande lag, att man får garanti för att samhälle söker ekonomisera verksamheten.

Den första av dessa frågor torde kunna lösas på det sätt, att den länsstyrelse, som har att avge förslag till taxor, jämväl utser revisor i företaget, vilken hade att som allmänt ombud övervaka att icke allmänheten beskattas utöver vad som är oundgängligt att täcka kostnaderna för besiktning och behandling av kött samt för begagnande av slakthus, samt att kostnaderna för dessa grenar bliva riktigt fördelade dem emellan.

Gällande bestämmelser i ämnet.

Det med motionen avsedda lagrummet, § 8 mom. 1 i lagen den 10 oktober 1913 angående köttbesiktning och slakthus, innehåller följande bestämmelser. För köttbesiktning, viss särskild behandling av kött samt begagnande av offentligt slakthus äger vederbörande samhälle uppbära avgifter enligt taxa, som, sedan Konungens befallningshavande, efter hörande av hälsovårdsnämnd eller den särskilda myndighet, varunder slakthusets förvaltning är ställd, därtill uppgjort förslag, av Konungen fastställes för minst ett år i sänder. I denna taxa må avgifterna ej ställas högre än som kan anses erforderligt till betäckande av samhällets kostnader för köttets besiktning och stämpling samt ovanberörda behandling och, där fråga är om begagnande av offentligt slakthus, till betäckande jämväl av kostnaden för slakthusets förvaltning och underhåll jämte skälig ränta å anläggningskapitalet.

Förarbetena till de med motionen avsedda bestämmelserna.

Under förarbetena till köttbesiktningslagen har den med motionen avsedda frågan varit föremål för övervägande; och tillåter sig utskottet att för frågans belysande lämna en redogörelse härför.

I propositionen till 1913 års riksdag med förslag till lag angående köttbesiktning och slakthus hade ifrågavarande lagrum föreslagits i den lydelse det innehar i gällande lag.

I en med anledning av propositionen väckt motion föreslog herr *Andersson* i Grimbo bl. a. sådan ändring i det i propositionen innefattade lagförslaget, att stadgande infördes om att räkenskaperna för köttbesiktningen och för slakthuset skulle föras var för sig, så att köttbesiktningsavgifterna finge

sättas allenast till det belopp, som täckte själva omkostnaderna för besiktningen. Till stöd för detta yrkande anförde motionären följande:

I § 8 i den nådiga propositionen stadgas angående huru skall förfaras med avgifter, som avkrävas allmänheten för köttbesiktning och vid användande av slakthusen. Därvidlag har icke gjorts någon skillnad i bokföringen av de respektive avgifterna, utan sammanföras de till betäckande av de kostnader, för vilkas gäldande respektive samhällen ha rätt att ålägga allmänheten avgifter. Emellertid borde enligt mitt förmenande ett särskiljande i bokföringsavseende av dessa inkomster äga rum. Såsom bestämmelserna nu äro avfattade, komma köttbesiktningssavgifterna att användas även till betäckande av kostnaderna för anskaffandet av slakthuset, dess förvaltning och underhåll. Så borde emellertid icke vara fallet, ty detta föranleder en högre taxa för besiktningar, än som eljest behövde äga rum. Slakthuset har ju sitt ändamål för sig, och böra naturligtvis kostnaderna för detsamma utgå i den mån allmänheten använder slakthuset för det med detta egentligen avsedda ändamålet. Köttbesiktningstaxan kunde då sänkas, vilket skulle vara till fördel för allmänheten, och vilket för övrigt måste anses vara ur alla synpunkter det enda riktiga. Det är naturligtvis olämpligt, att allmänheten underkastas en extra beskattning i form av besiktningssavgifter, då man vet, att besiktningen kan verkställas till vida billigare pris.

I sitt i ärendet avgivna utlåtande anförde *lagutskottet* beträffande ifrågasvarande yrkande, att utskottet ansåge, att de föreskrifter, som i avseende å bestämmandet av avgifterna meddelades i lagförslaget, utan något vidare tillägg vore tillfyllestgörande för vinnande av det ändamål, som i motionen avsågs, och att utskottet därför ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Vidare vill utskottet erinra om, att i propositionen nr 149 till 1915 års riksdag angående viss ändring i köttbesiktningsslagen av föredragande departementschefen gjorts ett uttalande rörande tolkningen av ifrågasvarande lagrum. Departementschefen anför nämligen följande:

I likhet med lagutskottet vid 1913 års riksdag finner jag bestämmelserna i den nuvarande slakthuslagens § 8 hava den innebörd, att besiktningssavgifterna icke böra sättas högre, än som kan anses erforderligt till täckande av samhällets kostnader endast för denna besiktning jämte stämpling och eventuellt särskild behandling, och att detta gäller även för stad, varest offentligt slakthus finnes. Den rätt, lagen medger, till att jämväl kostnader för slakthusets förvaltning och underhåll jämte skälig ränta å anläggningsskapitalet tagas i beräkning, gäller nämligen endast vid bestämmandet av avgifter för slakthusets begagnande. Även om besiktningssbyrå för uppslaktat kött är förlagd till slakthuset, böra alltså enligt lagens ordalydelse inga andra kostnader bliva grundläggande för taxan för besiktning av sådant kött, som icke slaktats i slakthuset utan blott undergår besiktning å byrån, än som sammanhänga med själva besiktningen med därtill hörande åtgärder. Att sätta besiktningssavgifterna så högt, att förtjänst å desamma måste uppstå, torde därför icke överensstämma med lagens nuvarande avfattning, även om denna förtjänst användes till att minska eller motväga förlust å samtidigt bedriven slakthusrörelse.

*Uttalande i
ämnet vid
1915 års riksdag.*

Frågans be-
handling vid
1926 års riks-
dag.

Vid fjolårets riksdag förelåg frågan till behandling, jämväl då på grund av motion av herr *Andersson* i Grimbo. I en inom andra kammaren väckt motion, nr 304, hemställde nämligen herr *Andersson*, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida inkomsterna av taxorna vid landets officiella köttbesiktningsbyråer överskredde respektive byråers kostnader, samt till riksdagen framkomma med förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Andra kammarens andra tillfälliga utskott avstyrkte motionen i sitt utlåtande nr 2 samt anförde till stöd härför följande:

Ifrågavarande taxor, liksom taxor å andra i lagen den 10 oktober 1913 angående köttbesiktning och slakthus omnämnda avgifter, fastställas för minst ett år i sänder och i följande ordning.

Hälsovårdsnämnden eller — i stad där offentligt slakthus finnes — den särskilda myndighet, varunder slakthusets förvaltning är ställd, uppgör förslag, som av Konungens befallningshavande med eget yttrande överlämnas till Kungl. Maj:t. Efter medicinalstyrelsens hörande fastställer Kungl. Maj:t den taxa, som under viss tid skall lända till efterrättelse inom samhället.

Förslaget från den kommunala myndigheten åtföljes, i enlighet med medicinalstyrelsens i cirkulärskrivelse den 23 augusti 1917 framställda begäran, av utdrag ur räkenskaperna för nästföregående år, sammanställningar av frekvensen under det löpande årets åtta första månader samt förslaget till inkomst- och utgiftsstat för det kommande året.

Avgifterna få enligt lagen ej sättas högre, än som kan anses erforderligt till betäckande av samhällets kostnader för köttets besiktning och stämpling och, där fråga är om begagnande av slakthus, till betäckande jämväl av kostnaden för slakthusets förvaltning och underhåll jämte skälig ränta å anläggningskapitalet.

Den utredning, som av motionären påyrkas, verkställs således enligt nu gällande lag i varje särskilt fall. Utskottet utgår ifrån att de myndigheter, som därvid höras, innan Kungl. Maj:t fastställer taxorna, tillse att lagens föreskrifter angående avgifternas storlek bliva iakttagna, såväl då det gäller enbart köttets besiktning och stämpling som i fråga om den särskilda avgift, som medges vid begagnande av slakthus. Under sådana omständigheter anser utskottet någon ytterligare utredning icke vara påkallad för vinnande av trygghet för att lagens fordringar med avseende på avgifternas storlek skola uppfyllas.

Utskottets hemställan, varom utskottet enhälligt förenat sig, bifölls av kammaren.

Fråga vid in-
nevarande
riksdag om
ändring i
gällande be-
stämmelser
angående
fastställande
av taxa för
köttbesikt-
ningsbyrå.

Ytterligare vill utskottet meddela, att vid innevarande riksdag redan avgjorts väckt fråga om ändring i gällande bestämmelser angående fastställande av taxa för köttbesiktningsbyrå.

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 70, hade nämligen herr *Fast* hemställt, att riksdagen måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och framläggande för riksdagen av förslag till sådan ändring i lagen av den 10 oktober 1913 angående köttbesiktning och slakthus, att fastställandet av taxa för köttbesiktningsbyrå verkställs av länsstyrelsen, samt att förslag till taxa avgives av fullmäktige

eller motsvarande myndighet efter beredning av hälsovårdsnämnd eller särskilt tillsatt styrelse.

I fråga om denna motion anförde *jordbruksutskottet* följande:

Enligt motionärens mening skulle de nu gällande bestämmelserna rörande fastställande av köttbesiktningsavgifter vara otillfredsställande, huvudsakligen av den anledning, att den anslagsbeviljande myndigheten vore helt ställd utanför uppgörandet av taxeförslaget. Då hälsovårdsnämnden väljes av sagda myndighet, torde denna anmärkning icke vara fullt riktig. Icke heller i övrigt synas i motionen vara anförda några övertygande skäl för den ifrågasatta lagändringen. På grund härav och då utskottet för egen del icke har sig bekant, att några olägenheter skulle vara förbundna med den nuvarande ordningen för dessa ärendens handläggning, anser sig utskottet icke kunna förorda motionärens framställning.

Med denna motivering hemställde utskottet i sitt utlåtande nr 9, att motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottets hemställan blev av riksdagen bifallen.

Slutligen vill utskottet meddela, att utskottet från medicinalstyrelsens veterinärbyrå införskaffat redogörelser för det ekonomiska resultatet av slakthus- och köttbesiktningsverksamheten under åren 1906—1926 i de städer, som hava såväl slakthus som köttbesiktningsbyråer.

Dessa redogörelser giva vid handen, att *Stockholms stads* slakthus gått med en förlust av 3,111,636: 18 kronor och köttbesiktningsbyråer med en vinst av 158,286: 67 kronor, varvid emellertid är att märka, att, efter år 1922 verkställd taxesänkning vid köttbesiktningsbyråerna, dessa därefter gått med en förlust av 95,105: 07 kronor, att *Göteborgs stads* slakthus gått med en förlust av 796,882: 85 kronor och köttbesiktningsbyråer med en förlust av 50,826: 93 kronor, att *Malmö stads* slakthus gått med en förlust av 205,992: 94 kronor och köttbesiktningsbyråer med en förlust av 34,714: 11 kronor, att *Norrköpings stads* slakthus gått med en förlust av 39,630: 04 kronor samt köttbesiktningsbyrå med en vinst av 11,788: 68 kronor, varvid emellertid är att märka, att, efter år 1925 verkställd taxesänkning vid köttbesiktningsbyrån, denna därefter gått med en förlust av 15,483: 33 kronor, att *Hälsingborgs stads* slakthus gått med en förlust av 284,981 kronor och köttbesiktningsbyrå med en förlust av 6,732 kronor, att *Eskilstuna stads* slakthus gått med en förlust av 61,917 kronor och köttbesiktningsbyrå med en förlust av 6,632 kronor, att *Linköpings stads* slakthus gått med en förlust av 22,612: 41 kronor och köttbesiktningsbyrå med en vinst av 2,506: 35 öre, samt att *Karlskrona stads* slakthus gått med en förlust av 287,236: 23 kronor och köttbesiktningsbyrå med en förlust av 40,731: 34 kronor.

Det ekonomiska resultatet av slakthus- och köttbesiktningsverksamheten under åren 1906—1926 i de städer, som hava såväl slakthus som köttbesiktningsbyråer.

Enligt av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifter har länsstyrelse att vid uppgörande av taxeförslag iakttaga, att avgifterna upptagas särskilt för kött-

Utskottet.

besiktning, beräknad såsom en verksamhet för sig, och särskilt för begagnande av slakthus, ävensom att avgifterna icke i något fall sättas högre än som kan anses erforderligt till betäckande av samhällets kostnader i det särskilda fallet. Vid avgivande av utlåtande rörande länsstyrelsens taxeförslag har, enligt vad utskottet inhämtat, medicinalstyrelsen hittills tillämpat den principen, att den i statförslaget för visst år beräknade inkomsten — inberäknat eventuell behållning från föregående verksamhetsår — i regel upptagits lika med eller högst 10 % högre än de i statförslaget beräknade utgifterna för samma år.

Av den ovan lämnade redogörelsen för det ekonomiska resultatet av slakthus- och köttbesiktningens verksamheten i de städer, vilka hava såväl slakthus som köttbesiktningshyråer, framgår, att båda rörelsegrenarna i allmänhet, i vissa fall särskilt under senare år, förorsakat samhällena en avsevärd ekonomisk förlust.

Att i några fall kostnaden för besiktning av hel djurkropp vid besiktningshyrå satts ungefär lika hög som den sammanlagda slakthus- och besiktningens avgiften för samma kropp torde finna sin förklaring däri, att i slakthusavgiften ingår allenast kostnaden för tillhandahållande av slaktlokal men ej för själva slaktarbetet och att för begagnande av kylhus, stallrum o. d. upptages särskild avgift.

Då utskottet ej erhållit kännedom om skäl, som giva vid handen, att de i nu ifrågakommande taxor förekommande beloppen blivit för högt upptagna eller att kostnaden oriktigt fördelats och utskottet ej heller blivit övertygat om lämpligheten av den i motionen föreslagna ändringen i gällande kontrollföreskrifter, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 mars 1927.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:
från första kammaren: herrar *K. G. Westman, von Sydow,* Linder,* greve Spens, Martin Svensson,* Berglund,* Karlsson* i Gillberga och *Luterkort,**
från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Öberg, Hage, Magnusson* i Skövde, *Johanson* i Hallagården, *Holmström* i Stockholm, *Olovson* i Västerås* och *Andersson* i Rasjön.*

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.